

Kopsavilkums

Eiropas Banku iestādes (EBI) sasniegumi 2024. gadā apliecināja tās apņemšanos uzlabot ES banku nozares stabilitāti un noturību. EBI izpildīja 93 % no tās 2024. gada darba programmā izklāstītajiem uzdevumiem, tādējādi uzsverot tās nelokāmo apņemšanos pildīt savus regulatīvos pienākumus.

2024. gadā EBI panāca ievērojamu progresu Bāzeles III reformu īstenošanā ES, kuru mērķis ir nodrošināt banku noturību pret turpmākām krīzēm un stiprināt finanšu sistēmu. EBI koncentrējās uz Vienotā noteikumu kopuma uzlabošanu, izdodot pamatnostādnes un tehniskos standartus par galvenajiem banku darbības jautājumiem, piemēram, kredītrisku, tirgus risku un operacionālo risku. EBI arī sniedza ieguldījumu Eiropas zaļajā kursā, panākot progresu ilgtspējīgas finanšu integrācijas jomā, izdodot pamatnostādnes un ziņojumus par VSP riskiem, zaļmaldināšanu un scenāriju analīzi, atspoguļojot tās apņemšanos iekļaut vides un sociālos apsvērumus prudenciālajās uzraudzības sistēmās. Iestāde pievērsās arī proporcionalitātes jautājumam, koncentrējoties uz regulatīvā sloga samazināšanu mazākām bankām, vienlaikus saglabājot prudenciālos mērķus, un paplašināja pilnvaras saskaņā ar ieguldījumu brokeru sabiedrību noteikumiem (*IFR/IFD*). Stiprinot vienoto noteikumu kopumu, EBI pārskatīja kapitāla instrumentus un regulējuma kopumu, izmantojot ziņojumus un atjauninātas pamatnostādnes, tostarp par *CET1*, *TLAC/MREL* un likviditātes standartiem. Tā izvērtēja tādus elementus kā neto stabila finansējuma rādītājs (*NSFR*), secinot, ka nav nepieciešamas būtiskas izmaiņas tiesību aktos. Darbs pie 2. pīlāra ietvēra procentu likmju riska ietekmes analīzi un uzraudzības pārskatīšanas pamatnostādņu (*SREP*) atjaunināšanu, vienlaikus turpinot salīdzinošās novērtēšanas darbības attiecībā uz kredītrisku un tirgus risku. Pārvaldības jomā kopīgās Eiropas uzraudzības iestāžu (EUI) pamatnostādnes uzlaboja starpnozaru saziņu par atbilstības un piemērotības novērtējumiem. EBI pievērsās arī atalgojuma politikai, publicējot ziņojumus par dzimumu neitralitāti un augsta atalgojuma saņēmējiem, un uzsāka trešo valstu banku tirgus daļas un ārvalstu valūtas riska darījumu ikgadējo uzraudzību, uzlabojot pārredzamību un izpratni par riskiem visā ES banku nozarē.

EBI koncentrējās uz finanšu stabilitātes uzraudzību augstu procentu likmju, lēnas izaugsmes un ģeopolitiskās nenoteiktības apstākļos, īpašu uzmanību pievēršot ietekmei uz banku nozari. 2024. gadā EBI publicēja divus Riska novērtējuma ziņojuma izdevumus – vienu pavasarī un otru rudenī, un kopā ar pēdējo tā publicēja ES mēroga pārredzamības pasākuma rezultātus. Turklāt EBI atjaunināja savu spriedzes testu metodoloģiju, iekļaujot jaunus elementus, piemēram, neto maksu un komisijas naudas ienākumu (*NFCI*) prognozes un tirgus riska jutīgumu. Turklāt EBI veica vienreizēju klimata risku stresa testu, lai novērtētu finanšu nozares noturību saskaņā ar paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” scenārijiem, kas liecina, ka pārejas risku ietekme ir ierobežota, bet iespējami traucējumi, ja tos apvieno ar makroekonomikas faktoriem. EBI strādā arī pie tā, lai pakāpeniski integrētu klimata riskus ES mēroga stresa testu regulējumā. Sākot no 2027. gada, tā izmantos kombinētu pieeju, ar kuru novērtē gan kapitāla pietiekamību, gan uzņēmējdarbības modeļa noturību, vienlaikus nodrošinot saskaņotību ar esošajām stresa testa metodēm.

2024. gadā EBI turpināja pilnveidot savu datu stratēģiju, lai uzlabotu regulatīvo datu iegūšanu, izmantošanu un izplatīšanu ar *EUCLID* platformas palīdzību, nodrošinot labākas datu plūsmas un piekļuvi augstas kvalitātes informācijai. EBI nodrošināja ieinteresētajām personām rīkus finanšu

datu vizualizēšanai un salīdzināšanai no vairāk nekā 9500 datu punktiem 123 bankās, palīdzot palielināt pārredzamību un uzlabot tirgus disciplīnu. Tā arī atbalstīja uz datiem balstītas analīzes un atbildēja uz aicinājumiem sniegt konsultācijas par ES banku finansējumu un riska darījumiem. EBI sāka pielāgot *EUCLID*, lai iekļautu jauna veida pārskatu sniedzējas struktūras, piemēram, tās, kas iesaistītas *MiCA* un Digitālās darbības noturības akta (*DORA*) regulās. EBI arī panāca progresu 3. pīlāra datu centra īstenošanā un strādāja pie integrētas ziņošanas uzlabošanas, tostarp pārvaldības struktūras un datu punktu modeļa (DPM 2.0) uzlabojumiem, lai pilnveidotu ziņošanas efektivitāti. EBI arī ieviesa jaunus instrumentus, lai nodrošinātu labāku datu kvalitāti un konsekveni, saskaņojot tos ar pašreizējiem centieniem uzraudzības informācijas atklāšanas un pārredzamības jomā ES banku regulējumā.

EUI 2024. gadā pastiprināja centienus īstenot *DORA*, gatavojoties satvara pilnīgai piemērošanai, sākot no 2025. gada. Galvenie pasākumi ietvēra kritiski svarīgu IKT trešo pušu pakalpojumu sniedzēju (*CTPP*) pārraudzības veicināšanu, izveidojot pārvaldības struktūras un izstrādājot pārraudzības uzdevumu metodiku. EUI arī uzsāka personāla un finanšu iestāžu apmācības programmas, lai veidotu nepieciešamās spējas. Saskaņā ar ES sistēmisko kiberdraudu mazināšanu ES EUI ieviesa ES Sistēmisko kiberdraudu koordinācijas sistēmu (*EU-SCICF*), lai uzlabotu koordināciju starp finanšu iestādēm un mazinātu kiberdraudus finanšu stabilitātei. 2024. gada decembrī tika publicēts arī kopīgs EUI paziņojums, kurā finanšu iestādēm sniegtas norādes par jaunajām prasībām, jo īpaši attiecībā uz ziņošanu par IKT incidentiem un trešo personu pakalpojumu sniedzējiem.

Regula par kryptoaktīvu tirgiem (*MiCA*) stājās spēkā 2023. gadā, un to pilnībā sāka piemērot 2024. gadā. 2024. gadā EBI izstrādāja 20 tehniskos standartus un pamatnostādnes, lai uzlabotu patērētāju aizsardzību, pārvaldību un prudenciālo noturību kryptoaktīvu tirgos. EBI arī izstrādāja sistēmu nozīmīgu aktīviem piesaistītu žetonu (*ART*) un elektroniskās naudas žetonu (*EMT*) uzraudzībai, tostarp informācijas apmaiņas rīkus un uzraudzības procedūru veidnes. Kryptoaktīvu pastāvīgā komiteja (*CASC*) aizstāja pagaidu kriptogrāfijas uzraudzības koordinācijas grupu (*CSCG*), lai palīdzētu apmainīties ar zināšanām un īstenot uzraudzības konvergenci. Turklāt EBI izdeva paziņojumus, lai atgādinātu emitentiem un patērētājiem par jaunajām *MiCA* prasībām, uzsverot galvenos jautājumus, kuriem jāpievērš uzraudzības iestāžu uzmanība, un pastiprinot regulējuma konsekventu piemērošanu visā ES. EBI arī pabeidza sagatavošanās darbības citiem saviem *MiCA* pienākumiem, tostarp nesaistošu atzinumu sniegšanu par kryptoaktīvu klasifikāciju un pagaidu intervences pilnvaru īstenošanu.

EBI 2024. gadā vairāk uzmanības pievērsa inovācijai, patērētāju aizsardzībai un pārejai uz jaunu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (*NILL/TFN*) regulējumu. EBI uzraudzīja jaunās finanšu tehnoloģijas, tostarp decentralizētās finanses, mākslīgā intelekta (MI)/mašīnmācīšanās lietojumprogrammas un kryptoaktīvus, vienlaikus novērtējot arī ar tiem saistītos riskus, piemēram, darbības un patērētāju aizsardzības jautājumus. Tā publicēja ziņojumus par žetonizētiem noguldījumiem, decentralizētām finansēm (*DeFi*) un MI ietekmi uz banku nozari, kā arī sniedza norādījumus par regulējuma konsekveni digitālo finanšu jomā. Turklāt EBI par prioritāti izvirzīja patērētāju aizsardzību, uzraugot nebanku kredītdevēju darbību un sūdzību izskatīšanu, un veica pasākumus, lai nodrošinātu taisnīgu piekļuvi finanšu pakalpojumiem. EBI vadīja centienus standartizēt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanas praksi, novērst jaunus finanšu noziegumu riskus un koordinēja sadarbību ar valstu

iestādēm jaunu regulatīvo pasākumu īstenošanā. Tā arī uzsāka sagatavošanās darbus pārejai uz jauno ES noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmu, palīdzot izveidot jauno Eiropas Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas iestādi (AMLA), kas līdz 2025. gadam pārņems AML pienākumus.